

HOOFDSTUK EEN

Mijn moeder kende alle verhalen die ooit in Erin bij het haardvuur waren verteld, en nog veel meer. De mensen stonden zwijgend rond de haard om te luisteren terwijl zij vertelde, na een lange dag hard werken, en genoten van de kleurige wandtapijten die ze met haar woorden weefde. Ze verhaalde de vele avonturen van de held Cú Chulainn, en ze vertelde over Fionn MacCumhaill, die een groot krijger was en listig bovendien. In sommige huishoudens waren zulke verhalen alleen voor mannen bestemd. Maar niet in het onze, want mijn moeder kon zo met woorden toveren dat iedereen erdoor betoverd werd. Maar er was één verhaal dat ze nooit wilde vertellen, en dat was haar eigen verhaal. Mijn moeder was het meisje dat haar broers had gered van de vervloeking van een tovenaars, en daarbij bijna haar eigen leven had verloren. Zij was het meisje wier zes broers drie lange jaren als dieren in het wild hadden doorgebracht en alleen door haar zwijgen en lijden waren teruggehaald. Het was niet nodig dit verhaal te vertellen en weer te vertellen, want het had een plaats gekregen in de hoofden van de mensen. Bovendien waren er in elk dorp wel een of twee die de broer hadden gezien die gedurende korte tijd was teruggekeerd met de glanzende vleugel van een zwaan op de plaats van zijn linkerarm. Zelfs zonder dit bewijs wist iedereen dat het verhaal waar was, en ze zagen mijn moeder voorbijgaan, een tengere gestalte met haar mand vol zalven en dranken, en knikten met diep respect in hun ogen. Als ik mijn vader vroeg of hij een verhaal wilde vertellen, lachte

hij altijd, haalde zijn schouders op en zei dat hij niet overweg kon met woorden, en bovendien kende hij maar één verhaal, of misschien twee, en die had hij al verteld. Dan keek hij even naar mijn moeder, en zij keek naar hem, zoals ze wel vaker deden, op een bepaalde manier waardoor het leek alsof ze zonder woorden praatten, en dan leidde mijn vader me met iets anders af. Hij leerde me houtsnijden met een klein mes, hij leerde me hoe je een boom moest planten en hij leerde me vechten. Mijn oom vond dat heel vreemd. Dat mijn broer Sean leerde vechten was goed, maar waarom zouden Niamh en ik onze vuisten en onze voeten moeten kunnen gebruiken, en een stok of een kleine dolk kunnen hanteren? Waarom daar tijd aan verspillen terwijl er nog zoveel andere dingen waren die we konden leren?

‘Geen dochter van mij zal zich onbeschermd buiten deze bossen wagen,’ had mijn vader tegen mijn oom Liam gezegd. ‘Mannen zijn niet te vertrouwen. Ik zou geen krijgers van mijn meisjes willen maken, maar ik zal hun ten minste de middelen geven om zich te verdedigen. Heb je zo’n slecht geheugen?’

Ik vroeg niet wat hij bedoelde. We hadden allemaal al vroeg ontdekt dat het niet verstandig was om op zulke momenten tussen Liam en hem te komen.

Ik leerde snel. Ik volgde mijn moeder op haar rondgang door de dorpen en leerde van haar hoe ik een wond moest hechten, een spalk moest maken en kroep of netelroos moest behandelen. Ik keek naar mijn vader en ontdekte hoe je een uil, een hert en een egel maakte uit een mooi stuk eikenhout. Ik oefende de vechtkunst met Sean, wanneer ik hem zover kon krijgen, en kreeg allerlei kunstjes onder de knie die werkten, ook al was je tegenstander groter en sterker. Het leek vaak of iedereen op Zeven Wateren groter was dan ik. Mijn vader maakte een stok voor me die precies de goede maat had, en ik mocht zijn kleine dolkmes hebben. Daarover was Sean een paar dagen uit zijn humeur. Maar het was niets voor hem om een wrok te koesteren. Bovendien was hij een jongen en had hij zijn eigen wapens. Wat mijn zus Niamh betreft, je wist nooit wat zij dacht.

‘Denk erom, kleintje,’ zei mijn vader ernstig tegen me, ‘dit mes kan doden. Ik hoop dat je het nooit voor een dergelijk doel hoeft te gebruiken; maar als het moet, gebruik het dan op een snelle en

doortastende manier. Hier op Zeven Wateren heb je weinig van het kwaad gezien, en ik hoop dat je met dit mes nooit een man hoeft te treffen om jezelf te verdedigen. Maar misschien zul je dit op een dag nodig hebben; houd het scherp en blinkend en oefen je vaardigheden voor het geval dat er zo'n dag komt.'

Ik had de indruk dat er een schaduw over zijn gezicht trok, en zijn ogen kregen een verre uitdrukking, zoals weleens meer gebeurde. Ik knikte zwijgend en stak het kleine, dodelijke wapen weg in zijn schede.

Deze dingen leerde ik van mijn vader, die door de mensen Iubdan werd genoemd, al heette hij eigenlijk anders. Als je de oude verhalen kende, begreep je dat zijn naam een grap was, die hij minzaam accepteerde. Want de Iubdan uit de verhalen was een piepklein mannetje, dat in moeilijkheden raakte toen hij in een kom pap viel, al kon hij zich later wreken. Mijn vader was heel lang en krachtig gebouwd, en zijn haar had de kleur van herfstbladeren in de middagzon. Hij was een Brit, maar dat vergaten de mensen. Toen hij zijn nieuwe naam kreeg, ging hij deel uitmaken van Zeven Wateren, en degenen die zijn naam niet gebruikten, noemden hem de Grote Man.

Ik had zelf ook wel wat langer willen zijn, maar ik was klein, mager en donker van haar, het soort meisje dat mannen nauwelijks bekeken. Niet dat dat me iets uitmaakte. Ik had meer dan genoeg om me bezig te houden, zonder zover vooruit te denken. Niamh was degene die ze met hun ogen volgden, want zij was lang en breedgeschouderd, gemaakt naar het beeld van onze vader, en ze had een lange vracht glanzend haar en een lichaam dat op de juiste plaatsen weelderige welvingen had. Zonder het zelf te weten liep ze op een manier die de mannen deed kijken.

'Dat wordt me nog wat met haar,' mompelde onze keukenmeid Janis boven haar potten en pannen. Maar Niamh was niet zo tevreden met zichzelf.

'Is het niet erg genoeg dat ik een halve Brit ben,' zei ze boos, 'zonder er ook nog zo uit te zien? Zie je dit?' Ze trok aan haar dikke vlecht en de rood-gouden strengen vielen uiteen tot een glanzend gordijn. 'Wie zou mij voor een dochter van Zeven Wateren houden? Ik had wel een Saks kunnen zijn, met deze kop met haar! Waarom kon ik niet klein en sierlijk zijn zoals moeder?'

Ik bestudeerde haar een paar tellen, terwijl ze felle slagen met de haarborstel begon te maken. Voor iemand die zo ontevreden was over haar uiterlijk besteedde ze wel veel tijd aan het uitproberen van nieuwe haardrachten en andere jurken en linten.

‘Schaam je je omdat je de dochter van een Brit bent?’ vroeg ik aan haar.

Ze keek me woest aan. ‘Dat is nou echt weer iets voor jou, Liadan. Altijd zeggen waar het op staat, hè? Jij hebt gemakkelijk praten, jij bent zelf een kleine kopie van moeder, haar kleine rechterhand. Geen wonder dat vader zo dol op je is. Voor jou is het eenvoudig.’

Ik liet haar woorden over me heen gaan. Zo kon ze soms zijn, alsof er te veel gevoelens in haar waren die op de een of andere manier naar buiten moesten. De woorden zelf betekenden niets. Ik wachtte.

Niamh gebruikte haar haarborstel alsof ze zichzelf ermee wilde kastijden. ‘En Sean ook,’ zei ze, terwijl ze woest naar zichzelf in de spiegel van gepolijst brons staarde. ‘Hoorde je wat vader over hem zei? Hij zei dat hij de zoon is die Liam nooit heeft gehad. Hoe vind je die? Sean past hier, hij weet precies waar hij heen gaat. Erfgenaam van Zeven Wateren, geliefde zoon met niet één maar twee vaders – en zo ziet hij er ook uit. Hij zal alles precies doen zoals het hoort – met Aisling trouwen, waar iedereen erg blij mee zal zijn, aanvoerder zijn van de mannen, misschien zelfs degene worden die de Eilanden voor ons terugverovert. Zijn kinderen zullen in zijn voetsporen treden, enzovoort, enzovoort. Brigid bewaar me, wat is het vervelend! Zo voorspelbaar allemaal.’ ‘Je kunt het niet allebei tegelijk hebben,’ zei ik. ‘Of je wilt hier passen, of niet. Bovendien zijn we nu eenmaal de dochters van Zeven Wateren, of je het leuk vindt of niet. Ik weet zeker dat Eamonn graag met je zal trouwen, als het zover is, met of zonder goudblond haar. Ik heb niet gehoord dat hij bezwaar maakte.’

‘Eamonn? Huh!’ Ze liep naar het midden van de kamer, waar een lichtbundel de eiken vloerplanken goud kleurde, en op deze plek begon ze langzaam rond te draaien, zodat haar witte gewaad en haar schitterend glanzende haar als een wolk om haar heen bewogen. ‘Verlang jij er ook niet naar dat er eens iets anders gebeurt, iets wat zo opwindend en nieuw is dat het je meevoert als

een grote golf, iets waardoor je leven een vlammeende gloed krijgt zodat de hele wereld het kan zien? Iets wat je vreugde of doodsangst inboezemt, wat je van je veilige paadje optilt en je op een grote, woeste weg zet waarvan niemand weet waar hij heen leidt? Verlang jij daar nooit naar, Liadan?’ Ze draaide en draaide, en ze had haar armen om zichzelf heen geslagen alsof dit de enige manier was om haar gevoelens te beheersen.

Ik ging op de rand van het bed zitten en bleef rustig naar haar kijken. Na een poos zei ik: ‘Je moet wel oppassen. Zulke woorden zouden de Feeën kunnen verleiden zich in je leven te mengen. Dat gebeurt. Je kent moeders verhaal. Zij kreeg zo’n kans en ze greep hem aan, en het was alleen aan haar moed en die van vader te danken dat ze niet gestorven is. Om hun spelletjes te overleven moet je heel sterk zijn. Voor haar en voor vader is het goed afgelopen. Maar in dat verhaal waren er ook verliezers. Haar zes broers bijvoorbeeld. Van hen zijn er nog maar twee over, of misschien drie. Wat er gebeurd is, heeft hen allemaal beschadigd. En er zijn nog anderen omgekomen. Je zou er beter aan doen bij de dag te leven. Ik vind het spannend genoeg te helpen een lammetje op de wereld te laten komen, of kleine eikjes sterk te zien worden in de voorjaarsregens. Een pijl precies in de roos te schieten of een kind te genezen van kroep. Waarom zou je meer vragen, als het zo goed is wat we hebben?’

Niamh maakte haar armen los en haalde een hand door haar haar, waarmee het werk van de borstel in een oogwenk ongedaan was gemaakt. Ze zuchtte. ‘Je praat net als vader, jij, het is soms om misselijk van te worden,’ zei ze, maar haar stem klonk niet onvriendelijk. Ik kende mijn zus goed. Ik liet me niet vaak door haar van mijn stuk brengen.

‘Ik heb nooit begrepen hoe hij het heeft kunnen doen,’ vervolgde ze. ‘Alles zomaar opgeven. Zijn landerijen, zijn macht, zijn positie, zijn familie. Gewoon alles weggeven. Hij zal nooit meester van Zeven Wateren zijn, dat is Liams plaats. Zijn zoon zal het waarschijnlijk erven; Iubdan zelf zal nooit meer zijn dan de Grote Man, die heel rustig zijn bomen plant en zijn kudde verzorgt, en de wereld aan zich voorbij laat gaan. Hoe heeft een echte man ervoor kunnen kiezen om het leven zo te laten schieten? Hij is zelfs nooit meer teruggeweest naar Harrowfield.’

Ik glimlachte in mezelf. Was ze blind, dat ze niet zag hoe het tussen die twee was, tussen Sorcha en Iubdan? Hoe kon ze hier dag in dag uit leven, en zien hoe ze naar elkaar keken, en dan niet begrijpen waarom hij gedaan had wat hij had gedaan? Bovendien zou Zeven Wateren zonder zijn beheer niet meer zijn dan een goed bewaakt fort. Onder zijn leiding waren onze landerijen welvarend geworden. Iedereen wist dat wij het beste rundvee fokten en de fijnste gerst verbouwden van heel Ulster. Door het werk van mijn vader kon mijn oom Liam zijn vazalschappen opbouwen en zijn veldtochten voeren. Ik dacht niet dat het erg zinvol was om dit aan mijn zus uit te leggen. Als ze het nu nog niet wist, zou ze het nooit weten.

‘Hij houdt van haar,’ zei ik alleen. ‘Zo eenvoudig ligt dat. En toch is het meer. Ze praat er nooit over, maar het Feeënvolk heeft er van meet af aan de hand in gehad. En het zal zich er weer in mengen.’

Eindelijk had ik Niamhs aandacht. Met haar mooie blauwe ogen een beetje toegeknepen keek ze me recht aan. ‘En nu praat je net als zij,’ zei ze op beschuldigende toon. ‘Als ze op het punt staat een verhaal te vertellen. Een leerrijk verhaal.’

‘Dat ga ik niet doen,’ zei ik. ‘Je bent er niet voor in de stemming. Wat ik alleen wilde zeggen, was dat we verschillend zijn, jij en ik en Sean. Door iets wat het Feeënvolk deed, hebben onze ouders elkaar ontmoet en zijn ze getrouwd. Omdat dat gebeurd is, zijn wij drieën er gekomen. Misschien is het volgende deel van het verhaal voor ons.’

Niamh huiverde terwijl ze naast me kwam zitten en haar rokken over haar knieën gladstreek.

‘Omdat wij niet van Brittannië en niet van Erin zijn, maar tegelijkertijd van beide,’ zei ze langzaam. ‘Denk jij dat een van ons het kind uit die profetie is? Degene die de Eilanden aan ons volk zal teruggeven?’

‘Ik heb het wel horen zeggen.’ Het werd zelfs vaak gezegd, nu Sean bijna een man was en zich ontpopte als een even goed vechter en leider als zijn oom Liam. Bovendien waren de mensen toe aan wat spanning. De vete om de Eilanden smeulde al sinds ver voor de tijd van mijn moeder, want het was lange jaren geleden dat de Britten deze geheimste der geheime plekken op ons volk

hadden veroverd. De verbittering van de mensen was alleen maar groter geworden, omdat we er zo dichtbij waren geweest te herwinnen wat ons rechtens toekwam. Want toen Sean en ik kinderen waren, nog geen zes jaar oud, hadden Liam en twee van zijn broers, geholpen door Seamus Roodbaard, met vereende krachten een dappere veldtocht ondernomen die het betwiste gebied tot doel had. Ze waren er dichtbij gekomen, tergend dichtbij. Ze hadden voet aan wal gezet op het Kleine Eiland en daar in het geheim hun kamp opgeslagen. Ze hadden de grote vogels zien zweven en zwenken boven de Naald, de kale rotspunt die gegeseld werd door ijzige winden en spattend oceaanschuim. Ze hadden vanuit zee een felle aanval uitgevoerd op het Britse kamp op het Grote Eiland, en uiteindelijk waren ze teruggeslagen. In deze slag waren twee broers van mijn moeder omgekomen. Cormack was geveld door een zwaardslag die zijn borst spleet tot aan zijn hart en was in Liams armen gestorven. En Diarmid, die het verlies van zijn broer wilde wreken, vocht als bezeten en werd na een langdurig gevecht door de Britten gevangengenomen. Liams mannen vonden zijn lichaam later, drijvend in het ondiepe water, toen ze aan boord gingen van hun kleine boot en vluchtten voor de enorme overmacht, uitgeput en ongelukkig. Hij was door verdrinking gestorven, maar pas nadat de vijand zich met hem had vermaakt. Ze wilden zijn lichaam niet aan mijn moeder laten zien toen ze hem thuisbrachten.

Deze Britten waren het volk van mijn vader. Maar Iubdan had geen deel aan deze oorlog. Hij had ooit gezworen dat hij nooit de wapenen zou opnemen tegen zijn eigen mensen, en hij was een man van zijn woord. Voor Sean was het anders. Mijn oom Liam was nooit getrouwd, en mijn moeder zei dat dat ook nooit zou gebeuren. Er was ooit een meisje geweest dat hij had liefgehad. Maar toen waren hij en zijn broers onder de betovering gekomen. Drie jaar is een lange tijd wanneer je pas zestien bent. Toen hij eindelijk weer de gedaante van een man kreeg, was zijn liefste getrouwd en al moeder van een zoon. Ze had de wens van haar vader gehoorzaamd, omdat ze geloofde dat Liam dood was. Daarom zou hij geen vrouw nemen. En hij had geen eigen zoon nodig, want hij hield met evenveel hartstocht van zijn neef als welke vader ook zou kunnen, en voedde hem zonder het te weten op naar

zijn eigen beeld. Sean en ik waren op dezelfde dag geboren, hij iets eerder dan ik. Maar nu we zestien waren, was hij ruim een hoofd groter. Hij was al bijna een man, met sterke schouders en een strak, hard lichaam. Liam had ervoor gezorgd dat hij zeer bedreven was in de krijgskunsten. Ook had Sean geleerd een veldtocht op te zetten, een rechtvaardig oordeel te vellen, het denken van vazal en vijand te doorgronden. Liam had soms iets aan te merken op het jeugdig ongeduld van zijn neef. Maar Sean was een toekomstig leider, daar twijfelde niemand aan.

Wat onze vader betreft, die glimlachte en liet hen begaan. Hij begreep het gewicht van de erfenis die Sean eens op zijn schouders moest nemen. Maar hij had zijn zoon niet helemaal afgestaan. Er was ook tijd voor hen beiden om te voet of te paard langs de velden, stallen en schuren van de boerderijen van Zeven Wateren te gaan; Iubdan leerde zijn zoon niet alleen hoe hij zijn mensen en zijn land moest beschermen, maar ook hoe hij voor hen moest zorgen. Ze praatten lang en vaak met elkaar en hadden respect voor elkaar. Alleen ik zag dat moeder soms naar Niamh keek, en naar Sean en naar mij, en ik wist wat haar zorgen baarde. Vroeg of laat zou het Feeënvolk besluiten dat het tijd was. Tijd om zich weer in ons leven te mengen, tijd om het half voltooide wandtapijt op te pakken en er weer enkele ingewikkelde patronen in te weven. Wie van ons zouden ze uitkiezen? Was een van ons het kind van de profetie, dat eindelijk vrede zou brengen tussen ons volk en de Britten van Northwoods, dat de Eilanden met hun mystieke grotten en de heilige bomen zou terugveroveren? Ik dacht eigenlijk niet dat ik dat zelf zou zijn. Als je het Feeënvolk ook maar een beetje kende, wist je dat ze altijd omzichtig en subtiel te werk gingen. Hun spelletjes waren complex, hun keuzes nooit voor de hand liggend. Trouwens, hoe zat het met het tweede gedeelte van de profetie, dat de mensen voor het gemak maar waren vergeten? Werd daarin niet iets gezegd over iemand die het teken van de raaf droeg? Niemand wist echt wat dat betekende, maar het leek op geen van ons te passen. Bovendien waren er vast wel meer huwelijken geweest tussen zwervende Britten en Ierse vrouwen. Wij waren vast niet de enige kinderen die het bloed van beide volken in ons hadden. Dit hield ik mezelf voor; en dan zag ik de ogen van mijn moeder naar ons kijken, groen, met een vi-

sionaire blik, waakzaam, en een onheilspellend voorgevoel deed me huiveren. Ik voelde dat het tijd was. Tijd dat alles weer veranderde.

Dat voorjaar kregen we bezoekers. Hier in het hart van het grote woud waren de oude gewoonten nog stevig geworteld ondanks de gemeenschappen van mannen en vrouwen die zich door ons land verspreidden, met hun christelijke kruisen als grimmige symbolen van een nieuw geloof. Van tijd tot tijd kwamen reizigers van overzee met verhalen over vreselijke dingen die mensen werden aangedaan die het waagden de oude tradities in ere te houden. Er waren wrede straffen, zelfs de doodstraf, voor degenen die bijvoorbeeld een offergave neerlegden voor de oogstgoden, voor hen die zich met een eenvoudige bezwering van een goede afloop wilden verzekeren of voor hen die een drank wilden gebruiken om een trouweloze geliefde terug te krijgen. De druïden waren daar allemaal vermoord of verbannen. De macht van het nieuwe geloof was groot. Het werd gesteund met een ruime beurs en met dodelijk geweld, dus hoe kon het verliezen?

Maar wij, hier op Zeven Wateren, in deze uithoek van Erin, waren van een ander ras. De heilige paters die hier kwamen, waren meestal rustige, geleerde mannen die met een open geest over een onderwerp debatteerden, en evenveel luisterden als spraken. Bij hen kon een jongen leren lezen, zowel in het Latijn als in het Iers; hij leerde duidelijk schrijven, kleuren mengen en ingewikkelde patronen schilderen op perkament of fijn velijn. Bij de zusters kon een meisje bijvoorbeeld de geneeskunst leren, of leren zingen als een engel. In hun huizen van contemplatie was plaats voor armen en berooiden. Zij waren wezenlijk goede mensen. Maar van ons huishouden was niemand bestemd om zich bij hen aan te sluiten. Toen mijn grootvader wegging en Liam heer van Zeven Wateren werd, met alle verantwoordelijkheden die dat met zich meebracht, werden veel draden samengetrokken om het weefsel van ons huishouden te versterken. Liam verenigde de naburige families, bouwde een sterk leger op en werd de leider die onze mensen zo nodig hadden. Hij plantte eiken op een plek waar vroeger onvruchtbare grond was. Ook gaf hij nieuwe moed aan mensen die de wanhoop nabij waren. Mijn moeder was een symbool van wat door

geloof en kracht bereikt kon worden; een levend aandenken aan de andere wereld onder de oppervlakte. Via haar ademden ze dagelijks de waarheid in over wie ze waren en waar ze vandaan kwamen; de helende boodschap van het geestenrijk.

Dan was er nog haar broer Conor. Zoals het verhaal zegt, waren er zes broers. Over Liam heb ik verteld, en over de twee die ongeveer even oud waren als hij en die in de eerste slag om de Eilanden zijn gesneuveld. De jongste, Padriac, was een reiziger, die maar zelden hier terugkeerde. Conor was de vierde broer en hij was een druïde. Hoewel het oude geloof elders vervaagde en uitdooftte, zagen wij het licht ervan in ons woud steeds krachtiger stralen. Het was alsof elke feestdag, elke keer dat het verstrijken van het seizoen werd geaccentueerd met gezangen en rituelen, iets terugbracht van de eenheid van ons volk, die bijna verloren was gegaan. Elke keer kwamen we een stap dichterbij. Waren we er dichterbij om terug te eisen wat door de Britten van ons was gestolen, vele generaties geleden. De Eilanden waren het hart van ons mysterie, de wieg van ons geloof. Profetie of geen profetie, de mensen begonnen te geloven dat Liam ze terug zou veroveren, en als hij het niet deed, dan zou Sean het doen, die na hem meester van Zeven Wateren zou zijn. Die dag kwam naderbij, en de mensen waren zich daar het sterkst van bewust wanneer de wijzen uit het woud kwamen om de overgang van de seizoenen kracht bij te zetten. Zo was het ook met Imbolc in het jaar waarin Sean en ik zestien werden, een jaar dat diep in mijn geheugen gebrand is. Conor kwam, en met hem een groep mannen en vrouwen, sommige in witte gewaden en sommige in de grove gewaden van zelfgesponnen wol van degenen die nog in hun leertijd waren. Zij voerden de ceremonie uit ter ere van het feest van Brighid, diep in de bossen van Zeven Wateren.

Ze kwamen 's middags aan, stil als altijd. Twee heel oude mannen en een oude vrouw kwamen op eenvoudige sandalen het bospad aflopen. Hun haar was tot een groot aantal vlechtjes gevlochten, elk omwonden met gekleurd garen. Er waren jonge mensen met grove gewaden, zowel jongens als meisjes, en er waren mannen van middelbare leeftijd, van wie mijn oom Conor er een was. Hij had zich pas laat verdiept in de leer van de grote mysteriën, maar was nu hun leider. Hij was een bleke, ernstige

man van gemiddelde lengte, met lang, grijs dooraderd kastanjebruin haar en een diepe, kalme oogopslag. Hij groette ons allen kalm en beleefd, mijn moeder, Iubdan, Liam en toen ons drieën. En onze gasten, want verscheidene huishoudens waren hier voor de festiviteiten bijeengekomen. Seamus Roodbaard, een robuuste oude man met sneeuw wit haar dat in tegenspraak was met zijn naam. Zijn nieuwe vrouw, een lief meisje dat niet veel ouder was dan ik. Niamh was geschokt geweest toen ze deze verbintenis zag. ‘Hoe kán ze?’ fluisterde ze me achter haar hand toe. ‘Hoe kan ze met hem slapen? Hij is oud, ontzettend oud. En dik. En hij heeft een rode neus. Kijk, ze lacht naar hem! Ik was nog liever dood!’ Ik keek haar een beetje zuur aan. ‘Dan kun je maar beter Eamonn nemen en blij zijn met het aanbod, als jij zo nodig een mooie jongeman wilt,’ fluisterde ik terug. ‘Je zult niet gauw een betere vrijer vinden. Bovendien is hij rijk.’

‘Eamonn? Huh!’

Zo leek ze elke keer te reageren wanneer ik dit voorstelde. Ik vroeg me niet voor het eerst af wat Niamh dan wél wilde. Het was onmogelijk om te zien wat er in dat hoofd omging. Anders dan tussen Sean en mij. Misschien kwam het doordat we tweelingen waren, of misschien door iets anders, maar wij beiden hadden er nooit moeite mee zonder woorden met elkaar te praten. Het was soms zelfs noodzakelijk om je eigen gedachten af te schermen, zodat de ander ze niet kon lezen. Het was tegelijkertijd een nuttige en lastige vaardigheid.

Ik keek naar Eamonn; hij stond naast zijn zus Aisling en groette Conor en de rest van de in lange gewaden gehulde stoet. Ik begreep eigenlijk niet waar Niamh problemen mee had. Eamonn had de goede leeftijd, hij was maar een jaar of twee ouder dan mijn zus. Hij was best knap; misschien een beetje ernstig, maar daar viel wat aan te doen. Hij was goed gebouwd, met glanzend bruin haar en mooie, bruine ogen. Hij had een mooi gebit. Met hem slapen zou – nou ja, ik wist niet veel van die dingen af, maar ik stelde me voor dat het niet weezinwekkend zou zijn. En het zou een verbintenis zijn die beide families goedkeurden. Eamonn had zijn erfdeel al heel jong gekregen, een uitgestrekt domein omringd door verraderlijke moerassen, dat ten oosten van het land van Seamus Roodbaard lag en eromheen boog tot dicht bij de pas naar het

noorden. Eamonns vader, die dezelfde naam droeg, was een paar jaar geleden onder tamelijk geheimzinnige omstandigheden gedood. Mijn oom Liam en mijn vader waren het niet altijd eens, maar ze waren eensgezind in hun weigering om over dit onderwerp te praten. Eamonns moeder was gestorven bij de geboorte van Aisling. Eamonn was dus opgegroeid met enorme rijkdom en macht, en met een groot aantal invloedrijke adviseurs: Seamus, die zijn grootvader was; Liam, die ooit met zijn moeder verloofd was geweest; en mijn vader, die op de een of andere manier bij dit alles betrokken was geraakt. Het was misschien verrassend dat Eamonn toch een heel zelfstandig man was geworden en ondanks zijn jeugdige leeftijd zelf de leiding had over zijn landerijen en zijn niet onaanzienlijke leger. Dat verklaarde misschien waarom hij zo'n ernstige jongeman was. Ik merkte dat ik hem al een tijdlang onderzoekend stond te bekijken toen hij een gesprek met een van de jongere druïden beëindigde en mijn kant op keek. Hij lachte me even toe, als om mijn beoordeling te logenstraffen, en ik wendde mijn blik af, terwijl ik voelde dat een blos me naar de wangen steeg. Niamh was dom, dacht ik. Het was niet waarschijnlijk dat ze een beter huwelijk zou kunnen doen, en omdat ze al zeventien was, moest ze snel beslissen, eer iemand anders het voor haar deed. Het zou een sterke verbintenis zijn, nog sterker door de verwantschapsband met Seamus, die het land ertussenin bezat. De man die dat allemaal onder zich had, kon de Britten een zware klap toebrengen, wanneer het tijd was.

De druïden bereikten het einde van de rij en beëindigden hun begroetingen. De zon stond laag aan de hemel. In het veld achter onze boerderij lagen de ploegen en hooivorken en de andere gereedschappen voor het werk van het nieuwe seizoen keurig in rijen klaar. We liepen over paden die nog glad waren van de lentebuien om onze plaatsen in te nemen in een grote cirkel om het veld, en onze schaduwen waren langgerekt in het namiddaglicht. Ik zag Aisling stilletjes weggelopen van haar broer en even later als bij toeval weer verschijnen naast Sean. Als ze dacht dat dit onopgemerkt bleef, had ze het mis, want haar wolk kastanjebruin haar trok de aandacht, ook al deed ze nog zo haar best die weelde met linten te temmen. Toen ze aankwam naast mijn broer, blies de opstekende wind een lange, rosse krul over haar gezichtje, en

Sean stak zijn hand uit om hem voorzichtig achter haar oor weg te stoppen. Ik hoefde niet meer naar hen te kijken om te voelen dat haar hand in de zijne schoof en dat de vingers van mijn broer zich er met een bezittersgebaar vast omheen sloten. Hij is tenminste iemand die weet wat hij wil, dacht ik. Misschien maakte het niet uit wat Niamh besloot te doen, want het zag ernaar uit dat het verbond toch wel tot stand zou komen, op de ene manier of op de andere.

De druïden vormden een halve cirkel om de rijen gereedschap, en in de opening stond Conor, wiens witte gewaad met een gouden rand was afgebiesd. Hij had zijn kap naar achteren geschoven, zodat de gouden *torque* die hij om zijn hals droeg zichtbaar was, als teken van zijn leiderschap binnen deze mystieke broederschap. Hij was naar hun maatstaven nog jong, maar zijn gezicht was een oeroud gelaat; in de diepte van zijn serene blik lag de kennis van meer dan één leven vervat. Hij had een lange weg afgelegd in de achttien jaar dat hij in het woud had geleefd.

Nu kwam Liam naar voren, als hoofd van het huishouden, en hij gaf zijn broer een zilveren kelk aan, gevuld met onze beste mede. Deze was gemaakt van de fijnste honing en gebrouwen met water uit een bepaalde bron waarvan de ligging een zorgvuldig bewaard geheim was. Conor knikte ernstig. Vervolgens begon hij langzaam tussen de ploegen en sikkels, de hooivorken en zware spaden, de scharen en schoppen door te lopen en besprenkelde ze in het voorbijgaan stuk voor stuk met een paar druppels van het krachtige brouwsel.

‘Een mooi kalf in de buik van de fokkoe. Een rivier van zoete melk uit haar spenen. Een warme vacht op de ruggen van de schapen. Een overvloedige oogst van de lenteregen.’

Conor liep met gelijkmatige tred en zijn witte gewaad zwaaide om hem heen alsof het een eigen leven leidde. Hij droeg de zilveren kelk in zijn ene hand en zijn berkenstaf in de andere. We zwegen allemaal eerbiedig. Zelfs de vogels leken hun gekwetter te staken in de bomen rondom. Achter me staken een paar paarden hun hoofd over het hek, hun vochtige ogen gericht op de man met de rustige stem.

‘Moge Brighids zegen het komende seizoen op onze velden rusten. Moge Brighids hand zich uitstrekken over onze jonge ge-

wassen. Moge zij leven geven; moge ons zaad bloeien. Hart der aarde; leven van het hart; alles is een.'

Zo ging hij voort, en boven elk van de eenvoudige werktuigen stak hij zijn hand uit en liet hij een beetje van de kostbare mede vallen. Het licht werd goudkleurig toen de zon achter de toppen van de eiken zakte. Als laatste was de ploeg voor acht ossen aan de beurt, die de mannen jaren geleden op aanwijzingen van Iubdan hadden gemaakt. Hiermee was het hardste veld zacht en vruchtbaar gemaakt. We hadden hem versierd met slingers van jong groen, en Conor bleef ervoor staan en hief zijn staf.

'Laat geen kwaad onze arbeid treffen,' zei hij. 'Laat geen ziekte onze gewassen aantasten, geen ziekte onze kuddes treffen. Laat het werk van deze ploeg en van onze handen een goede oogst en een voorspoedig seizoen opleveren. Wij danken voor de aarde die onze moeder is, voor de regen die het leven uit haar te voorschijn roept. Wij eren de wind die het zaad uit de grote eiken schudt; we vereren de zon die het jonge gewas verwarmt. In alle dingen eren wij u, Brighid, die de lentevuren ontsteekt.'

De kring van druiden herhaalde zijn laatste zin met diepe, resonerende stemmen. Toen liep Conor terug naar zijn broer en plaatste de beker in zijn handen, en Liam zei dat ze misschien na het avondmaal het restant in de flacon samen konden opdrinken. De plechtigheid was bijna afgelopen.

Conor draaide zich om en deed een, twee, drie stappen naar voren. Hij strekte zijn rechterhand uit. Een lange, jonge novice met een hoofd vol krullen van het diepste rood dat je ooit hebt gezien, kwam snel naar voren en nam de staf van zijn meester aan. Hij deed een stap opzij en sloeg Conor gade met zo'n intens strakke blik, dat er een rilling langs mijn ruggengraat ging. Conor hief zijn handen.

'Nieuw leven! Nieuw licht! Nieuw vuur!' zei hij, en zijn stem was nu niet zacht meer maar krachtig en helder, zodat hij door het bos weerklonk als een plechtige klok. 'Nieuw vuur!'

Hij had zijn handen boven zijn hoofd geheven en reikte naar de hemel. Er trilde iets, we hoorden een vreemd zoemend geluid, en plotseling was er licht boven zijn handen, vuur, een gloed zo fel dat onze ogen werden verblind en onze zinnen geschokt. De druide liet langzaam zijn armen zakken, en in de holte van zijn han-

den gloeide nog vuur, een vuur zo echt dat ik met ontzag toekeek, in de verwachting dat ik zijn handen zou zien schroeien, dat er blaren op zouden komen vanwege de intense hitte. De jonge novice liep naar hem toe met een niet-brandende toorts in zijn hand. Terwijl wij gebiologeerd toekeken, stak Conor zijn hand uit en raakte de toorts met zijn vingers aan, en die vlamde op tot een rijke, gouden gloed. En toen Conor zijn handen wegnam, waren het slechts de handen van een man en was het geheimzinnige vuur eruit verdwenen. Het gezicht van de jongeman was een toonbeeld van trots en ontzag terwijl hij zijn kostbare toorts naar het huis droeg, waar de haardvuren opnieuw zouden worden ontstoken. De ceremonie was voltooid. Morgen zou het werk van het nieuwe seizoen beginnen. Ik ving flarden van gesprekken op terwijl we terugliepen naar het huis, waar bij zonsondergang een feestmaal zou aanvangen.

‘... was dit nu wel verstandig? Er waren toch ook wel anderen die voor deze taak gekozen hadden kunnen worden?’

‘Het was tijd. We kunnen hem niet eeuwig blijven wegstoppen.’

Dat waren Liam en zijn broer. Toen zag ik mijn moeder en mijn vader, die samen het pad opliepen. Haar voet gleed weg in de modder en ze wankelde; hij ving haar onmiddellijk op, bijna voordat het gebeurde, zo snel was hij. Hij legde zijn arm om haar schouders en ze keek naar hem op. Ik had het gevoel dat er een schaduw over hen viel en voelde me opeens niet op mijn gemak. Sean rende me lachend voorbij, met Aisling niet ver achter hem. Ze volgden de lange jongeman die de toorts droeg. Mijn broer zei niets, maar in mijn geest ving ik zijn geluksgevoel op toen hij me passeerde. Alleen deze avond was hij pas zestien jaar oud, en verliefd, en was alles goed in zijn wereld. En weer voelde ik die plotselinge vlaag kou. Wat had ik toch? Het was alsof ik mijn familie kwaad toewenste, op een mooie lentedag waarop alles stralend en sterk was. Ik zei tegen mezelf dat ik niet zo raar moest doen. Maar de schaduw was er nog steeds, aan de rand van mijn denken.

Jij voelt het ook.

Ik verstijfde. Er was maar één persoon met wie ik op deze manier, zonder woorden, kon spreken en dat was Sean. Maar het

was niet de innerlijke stem van mijn broer die nu contact maakte met mijn geest.

Schrik niet, Liadan. Ik zal niet in je gedachten binnendringen. Als ik in al die jaren iets heb geleerd, is het om dit vermogen te beheersen. Je voelt je niet gelukkig. Je bent ongerust. Wat gebeurt zal niet door jouw toedoen zijn. Dat moet je goed onthouden. Ieder van ons kiest zijn eigen weg.

Ik liep nog steeds naar het huis, de mensen om me heen kwebelden en lachten, jonge mannen droegen hun zeis over hun schouder, jonge vrouwen hielpen een spade of sikkel te dragen. Hier en daar zochten handen elkaar en sloten zich om elkaar heen, en een paar achterblijvers verdwenen stilletjes in het bos, om iets te doen wat niemand aanging. Voor me liep mijn oom langzaam over het pad terwijl de gouden rand van zijn gewaad de laatste stralen van de ondergaande zon ving.

Ik... ik weet niet wat ik voel, oom. Iets donkers – iets akeligs en verkeerds. En toch is het net alsof ik het over ons afroep door eraan te denken. Hoe kan ik dit doen, nu alles zo goed is, nu iedereen zo gelukkig is?

Het is tijd. Niet eens door zijn hoofd om te draaien liet mijn oom merken dat hij op deze manier met me sprak. *Verbaas je je over het feit dat ik je kan horen? Dan moet je eens met Sorcha praten, als je haar kan bewegen antwoord te geven. Zij en Finbar waren vroeger degenen die hier goed in waren. Maar misschien doet het haar pijn om eraan terug te denken.*

U zei dat het tijd was. Tijd waarvoor?

Als er een manier was om te zuchten zonder geluid te maken, was dat wat Conor nu aan me doorgaf. *Tijd voor hun handen om in de pap te roeren. Tijd voor hun vingers om nog wat in het patroon te weven. Tijd voor hun stemmen om het lied te hervatten. Je hoeft je niet schuldig te voelen, Liadan. Ze gebruiken ons allemaal, en we kunnen er weinig tegen doen. Ik heb dat op de harde manier ontdekt. En jij zult dat ook doen, vrees ik.*

Wat bedoelt u?

Dat zul je gauw genoeg merken. Waarom zou je niet vrolijk en jong zijn, zolang er nog tijd is?

En dat was alles. Hij sloot zijn gedachten even plotseling en beslist voor me af alsof er een valdeur dichtslag. Voor me zag ik

hem stilstaan en wachten tot mijn moeder en Iubdan bij hem waren, en met zijn drieën gingen ze naar binnen. Ik was niet veel wijzer geworden van dit vreemde gesprek.

Mijn zusje was die avond heel mooi. De haardvuren in het huis waren opnieuw aangestoken en er was een groot vreugdevuur buiten, en cider, en er werd gedanst. Het was helemaal niet warm. Ik had een omslagdoek om me heen geslagen en rilde toch nog van de koude. Maar Niamhs schouders waren bloot boven haar diepblauwe japon en haar gouden haar was geraffineerd doorvlochten met zijden linten en vroege viooltjes. Terwijl ze danste, gloeide haar huid in het licht van het vuur en haar ogen keken uitdagend rond. De jongemannen konden hun ogen haast niet van haar afhouden, terwijl ze nu eens met de een, dan weer met de ander rondzwierde. Zelfs de jonge druïden hadden moeite om niet met hun voeten op de maat te tikken en met een serieuze blik rond te kijken. Seamus had de muzikanten meegebracht. Ze waren goed; een fluitspeler, een vedelaar en een die uitblonk in alles wat hij bespeelde, bodhran, fluit of dwarsfluit. Er waren tafels op de binnenplaats gezet, en houten banken, en daar gingen de oudere druïden zitten met de leden van het huishouden om te praten en verhalen uit te wisselen, en toe te kijken terwijl de jongelui plezier maakten.

Er was er een die zich afzijdig hield, en dat was de jonge druïde, de man met het donkerrode haar, die de met mystiek vuur opnieuw aangestoken toorts had vastgehouden. Hij had als enige niet deelgenomen aan het feestmaal. Hij gaf er geen blijk van plezier te hebben, terwijl iedereen om hem heen het uitschaterde. Zijn voet tikte niet mee met een oud wijsje, hij verhief zijn stem niet in een lied. In plaats daarvan stond hij recht en zwijgend achter het gezelschap, en lette op. Dat vond ik op zich verstandig. Het was verstandig om een paar mannen te hebben die niet van het sterke bier dronken, die luisterden of er ongewenste indringers waren, die gespist waren op geluiden van gevaar. Ik wist dat Liam mannen had uitgezet om op strategische punten rondom het huis de wacht te houden, naast de gewone schildwachten en wachtposten. Als er vandaag een aanval op Zeven Wateren werd gedaan, konden niet alleen de heren van de drie machtigste families in het noordoosten worden uitgeschakeld, maar ook

hun geestelijk leiders. Er werd dus geen enkel risico genomen. Maar deze jongeman was geen wacht, en als het wel de bedoeling was dat hij de wacht hield, deed hij het nogal slecht. Want zijn donkere ogen waren op slechts één ding gevestigd, en dat was mijn mooie, lachende zus Niamh, die in het licht van het vuur danste met haar gordijn van roodgouden haren om haar heen zwierend. Ik zag hoe roerloos hij daar stond en hoe zijn ogen haar verslonden. Toen keek ik een andere kant op en zei tegen mezelf dat ik niet zo stom moest doen. Dit was immers een druïde; ik nam aan dat die hun begeertes hadden, net als elke andere man, en dat zijn belangstelling dus heel natuurlijk was. Daarmee te leren omgaan hoorde ongetwijfeld bij de discipline die hun werd bijgebracht. En ik had er trouwens niets mee te maken. Toen keek ik naar mijn zus, en ik zag de blik die ze in zijn richting wierp, van onder haar lange, prachtige wimpers. *Dans met Eamonn, stom kind*, zei ik tegen haar, maar ze was nooit in staat geweest mijn innerlijke stem te horen.

De muziek veranderde van een *reel* in een trage, sierlijke elegie. Er waren woorden op, en de mensen hadden intussen genoeg gedronken om met de fluitspeler mee te zingen.

‘Wil je met me dansen, Liadan?’

‘O.’ Ik was van Eamonn geschrokken, zo plotseling stond hij naast me in het donker. In het licht van het vuur zag ik dat zijn gezicht even ernstig en beheerst stond als altijd. Als hij genoot van het feest, liet hij dat niet merken. Trouwens, nu ik erover nadacht, ik had hem niet zien dansen.

‘O. Als je... maar misschien kun je beter mijn zus vragen. Zij danst veel beter dan ik.’ Het klonk onhandig, bijna onbeleefd. We keken samen over de zee van dansende jongens en meisjes naar Niamh, die daar glimlachend in een kring van bewonderaars stond en nonchalant een hand door haar haar haalde. Een lange, goudkleurige gestalte in het flakkerende licht.

‘Ik vraag het jou.’ Er was geen spoor van een glimlach om Eamonns lippen. Ik was blij dat hij mijn gedachten niet kon lezen zoals mijn oom Conor. Ik had eerder op de avond wel erg snel mijn oordeel over hem geveld. Mijn wangen gloeiden als ik eraan dacht. Ik herinnerde mezelf aan het feit dat ik een dochter van Zeven Wateren was en dat ik bepaalde beleefdheidsplichten moest vervullen. Ik

stond op en liet mijn omslagdoek van me afglijden, en Eamonn verraste me door hem van me aan te nemen en hem netjes op te vouwen voordat hij hem op een tafel neerlegde. Toen vatte hij mijn hand en leidde me de kring van dansers binnen.

Het was een langzame dans waarbij de paren naar elkaar toe kwamen en weer uiteengingen, ruggelings om elkaar heen draaiden, elkaars handen paktten en weer loslieten. Een dans die goed paste bij het feest van Brighid, dat immers over nieuw leven gaat en over de drift in het bloed die er vorm aan geeft. Ik zag Sean en Aisling, die volmaakt in de pas om elkaar heen bewogen, alsof ze samen één adem ademden. De uitdrukking van verwondering in hun ogen deed mijn hart stilstaan. Ik merkte dat ik in stilte zei: *Laat hen dit behouden. Laat hen dit behouden.* Maar tegen wie ik dat zei, wist ik niet.

‘Wat is er, Liadan?’ Eamonn had de verandering in mijn gezicht gezien toen hij naar me toe kwam, mijn rechterhand in de zijne nam en me onder zijn arm liet doordraaien. ‘Is er iets?’

‘Niets,’ loog ik. ‘Er is niets. Ik denk dat ik moe ben, dat is alles. We zijn vroeg opgestaan om bloemen te verzamelen, het eten voor het feest klaar te maken, de gewone dingen.’

Hij knikte goedkeurend.

‘Liadan...’ Hij begon iets te zeggen, maar werd onderbroken door een uitgelaten paar dat ons omver dreigde te duwen terwijl ze in wilde vaart langs tolden. Handig trok mijn danspartner me voor het gevaar weg en heel even had hij zijn beide armen om mijn middel en was mijn gezicht dicht bij het zijne.

‘Liadan. Ik moet met je praten. Ik wil je iets zeggen.’

Het ogenblik was voorbij; de muziek speelde door en hij liet me weer los toen we weer terug werden getrokken in de kring.

‘Nou, zeg het dan,’ zei ik niet erg hoffelijk. Ik zag Niamh nergens; ze was toch nog niet naar bed gegaan? ‘Wat wil je dan zeggen?’

Het bleef lang stil. We waren inmiddels voor aan de rij gekomen; hij legde zijn ene hand om mijn middel en ik legde mijn hand op zijn schouder en we maakten een paar draaien terwijl we onder een boog van gestrekte armen weer naar de andere kant van de rij dansten. Maar plotseling leek het alsof Eamonn genoeg had gekregen van het dansen. Hij bleef mijn hand vasthouden en trok me naar de rand van de kring.

‘Niet hier,’ zei hij. ‘Dit is niet de geschikte tijd en ook niet de geschikte plaats. Morgen. Ik wil je alleen spreken.’

‘Maar...’

Ik voelde zijn handen op mijn schouders, heel even, terwijl hij de omslagdoek om me heen sloeg. Hij was heel dichtbij. Iets in mij liet een soort waarschuwing horen, maar ik begreep het nog niet. ‘Morgenochtend,’ zei hij. ‘Je gaat vroeg in de tuin werken, hè? Ik zal daar bij je komen. Ik dank je voor de dans, Liadan. Misschien moet je het oordeel over je vaardigheden maar aan mij overlaten.’ Ik keek naar hem op en probeerde erachter te komen wat hij bedoelde, maar zijn gezicht verried niets. Toen werd hij door iemand geroepen, en met een kort knikje verdween hij.

Ik werkte de volgende ochtend in de tuin, want het was goed weer. Het was nog wel koud, maar er was altijd meer dan genoeg te doen aan de bedden met kruiden of in de distilleerkamer. Mijn moeder kwam niet naar buiten om ook in de tuin te werken, en dat was niet gewoon. Misschien, dacht ik, was ze moe na de feestelijkheden. Ik wiede, maakte schoon en veegde de vloer, en ik maakte een aftreksel van klein hoefblad om later mee te nemen naar het dorp; ook maakte ik bundels van kruiden om ze te laten drogen. Het was een drukke morgen. Ik vergat de hele Eamonn tot mijn vader tegen de middag de distilleerkamer binnenkwam; hij trok zijn hoofd in voor de lateibalk en ging zitten op de brede vensterbank, met zijn lange benen voor zich uitgestrekt. Hij was ook aan het werk geweest en had zijn laarzen voor buiten nog niet uitgetrokken; er zaten flinke kluiten versgeploegde aarde aan. Maar die waren zo weer op te vegeen.

‘Heb je het druk?’ vroeg hij, terwijl hij keek naar de ordelijke bossen drogende kruiden, de flessen die klaar stonden om weggebracht te worden en de gereedschappen voor mijn handwerk die nog op de werkbank lagen.

‘Druk genoeg,’ zei ik, en ik bukte me om mijn handen te wassen in de emmer die ik bij de buitendeur had staan. ‘Ik heb moeder vandaag gemist. Rustte ze nog?’

Er verscheen een kleine frons op zijn gezicht. ‘Ze is vroeg opgestaan. Ze heeft eerst met Conor gepraat. Later ook met Liam. Maar ze moet wel rusten.’

Ik borg de messen, de vijzel en stamper, de schepjes en het twijn-

draad op in de kast waar ze hoorden. ‘Dat doet ze niet,’ zei ik. ‘Dat weet u ook wel. Zo is het altijd wanneer Conor er is. Het is alsof ze nooit genoeg tijd hebben, omdat er altijd zoveel te bespreken is. Alsof ze de jaren die ze verloren hebben nooit in kunnen halen.’

Vader knikte, maar hij zei niets. Ik haalde de gierstbezem te voorschijn en begon te veegen.

‘Ik ga straks wel naar het dorp,’ zei ik tegen hem. ‘Dan hoeft zij dat niet te doen. Misschien probeert ze wel te slapen als u het tegen haar zegt.’

Iubdans ene mondhoek trok wat omhoog tot een scheve glimlach. ‘Ik zeg nooit tegen je moeder wat ze moet doen,’ zei hij. ‘Dat weet je toch.’

Ik grijnsde hem toe. ‘Nou, dan zeg ik het wel tegen haar. De druïden blijven hier een paar dagen. Ze heeft tijd genoeg om te praten.’

‘Dat doet me ergens aan denken,’ zei vader, en hij hield zijn ge-laarsde voeten omhoog terwijl ik de vloer eronder veegde. Toen hij ze weer neerzette, regende het weer aarde op de vloerstenen. ‘Ik moest een boodschap aan je overbrengen.’

‘O?’

‘Van Eamonn. Hij vroeg me je te zeggen dat hij een dringende oproep heeft gekregen om naar huis te komen. Hij is vanmorgen heel vroeg vertrokken, te vroeg om met goed fatsoen naar je toe te gaan om met je te praten, zo zei hij het. Hij zei dat ik moest zeggen dat hij met je zou praten wanneer hij terugkwam. Begrijp jij wat hij bedoelt?’

‘Niet erg,’ zei ik, terwijl ik het laatste beetje vuil de deur uit- en het trapje afveegde. ‘Hij heeft nooit gezegd waar het over ging. Waarom is hij weggeroepen? Wat was er zo dringend? Is Aisling ook meegegaan?’

‘Aisling is nog hier; zij is veiliger onder onze bescherming. Het was een kwestie die leiderschap en snelle beslissingen vereiste. Hij heeft zijn grootvader meegenomen en diegenen van zijn mannen die in staat waren om op een paard te rijden. Ik heb begrepen dat er een nieuwe aanval is gedaan op zijn grensposities. Maar door wie, dat schijnt niemand zeker te weten. Een vijand die ongemerkt kwam en zonder mededogen doodde, even doeltreffend als een

roofvogel, zo werd het beschreven. De man die het verhaal kwam brengen, leek bijna gek van angst. Ik neem aan dat we er meer over zullen horen wanneer Eamonn terugkomt.’

We gingen naar buiten, de tuin in. In dit koude jaargetijde was de lente nog niet veel meer dan een gedachte; kleine, iele sprietjes die uit de harde grond kwamen, een vermoeden van zwellende knoppen aan de takken van de jonge eik. Wormkruid en lavendel vormden een grijsgroene bekleding van de oude bank. Het rook koel en fris. Alle stenen paden waren schoongeveegd, en de kruidenbedden lagen er netjes bij onder hun mulchlaag van stro.

‘Kom even bij me zitten, Liadan,’ zei mijn vader. ‘Ze hebben ons nog niet nodig. Het zal nog moeilijk genoeg worden je moeder en haar broers over te halen binnen te komen om wat te eten en te drinken. Ik wil je iets vragen.’

‘U ook al?’ zei ik terwijl we samen op de stenen bank gingen zitten. ‘Het lijkt wel of iedereen me iets wil vragen.’

‘Mijn vraag is meer algemeen. Heb je al eens aan een huwelijk gedacht? Aan je toekomst?’

Dit had ik niet verwacht.

‘Niet echt. Ik denk... ik denk dat ik, als jongste dochter, hoopte dat ik nog een paar jaar thuis zou kunnen blijven,’ zei ik. Ik had het plotseling koud. ‘Ik heb geen haast om van Zeven Wateren weg te gaan. Misschien... misschien dacht ik dat ik hier wel zou kunnen blijven, weet u, om voor mijn ouders te zorgen als ze oud en zwak zijn. Dat ik misschien helemaal geen man hoeft te hebben. Niamh en Sean zullen immers allebei een goed huwelijk doen, een sterk verbond sluiten. Moet ik dan ook trouwen?’

Vader keek me recht in de ogen. Zijn ogen waren licht, maar heel intens blauw; hij probeerde erachter te komen hoeveel van wat ik gezegd had ernstig bedoeld was en hoeveel als grap.

‘Je weet dat ik je dolgraag hier bij ons zou houden, liefje,’ zei hij langzaam. ‘Afscheid van je nemen zou me zwaar vallen. Maar er zullen aanzoeken komen. Ik zou niet willen dat je mogelijkheden uitsluit vanwege ons.’

Ik fronste mijn voorhoofd. ‘Misschien kunnen we het een tijdje laten rusten. Niamh zal tenslotte als eerste trouwen. Er zullen vast geen aanzoeken komen tot dat achter de rug is.’ Mijn geest vormde zich een beeld van mijn zus, gloeiend en goudglanzend in haar

blauwe jurk bij het vuur, schuddend met haar glanzende haar, omringd door knappe jongemannen. ‘Niamh moet echt het eerst trouwen,’ zei ik beslist. Ik had het gevoel dat dit belangrijk was, maar ik kon hem niet zeggen waarom.

Er viel een stilte, alsof hij wachtte tot ik een of ander verband zou leggen dat me ontging.

‘Waarom zeg je dat? Dat er geen aanzoeken voor jou zullen komen tot je zuster getrouwd is?’

Dit begon moeilijk te worden, moeilijker dan het had moeten zijn, want mijn vader en ik hadden een goed contact en spraken altijd open en eerlijk met elkaar.

‘Welke man vraagt nu om mijn hand, wanneer hij Niamh kan krijgen?’ vroeg ik. Er lag absoluut geen afgunst besloten in mijn vraag. Het leek me gewoon zo logisch dat ik nauwelijks kon geloven dat hij dat zelf niet had bedacht.

Mijn vader trok zijn wenkbrauwen op. ‘Als Eamonn jou een huwelijksaanzoek doet, moet je die vraag misschien aan hem stellen,’ zei hij zacht. Er lag iets van spot in zijn stem.

Ik was verbijsterd. ‘Eamonn? Mij een aanzoek doen? Dat denk ik niet. Hij is toch voor Niamh bestemd? U vergist zich, dat weet ik haast zeker.’ Maar in mijn achterhoofd speelde de gebeurtenis van gisteravond zich weer af, hoe hij tegen me had gesproken, hoe we samen hadden gedanst, en er was een spoor van twijfel gezaaid. Ik schudde mijn hoofd; ik wilde niet geloven dat dit mogelijk was. ‘Het zou niet juist zijn, vader. Eamonn moet met Niamh trouwen. Dat is wat iedereen verwacht. En... en Niamh heeft iemand als Eamonn nodig. Een man die... die haar ferm aanpakt, maar ook rechtvaardig is. Niamh moet het zijn.’ Toen bedacht ik tot mijn opluchting nog iets. ‘Bovendien,’ zei ik, ‘zou Eamonn nooit zoiets aan een meisje vragen zonder eerst toestemming aan haar vader te vragen. Hij wilde vanmorgen vroeg met me spreken. Het ging vast over iets anders.’

‘En als ik je nou vertelde,’ zei Iubdan behoedzaam, ‘dat je jonge vriend vanmorgen ook een ontmoeting met mij had afgesproken? Hij werd alleen verhinderd die afspraak na te komen doordat hij plotseling naar huis werd geroepen om zijn grens te verdedigen.’ Ik zweeg.

‘Wat voor soort man zou je voor jezelf kiezen, Liadan?’ vroeg hij.

‘Een man die betrouwbaar is en zijn principes niet verloochent,’ antwoordde ik onmiddellijk. ‘Een man die onbevreesd zegt wat hij op het hart heeft. Een man die zowel een vriend kan zijn als een echtgenoot. Daar zou ik tevreden mee zijn.’

‘Zou je met een lelijke oude man zonder een grein zilver op zak trouwen als hij aan jouw beschrijving voldeed?’ vroeg mijn vader geamuseerd. ‘Je bent een wonderlijke jonge vrouw, dochter.’

‘Ik zal eerlijk zijn,’ zei ik droog. ‘Als hij daarbij nog jong, knap en rijk was, zou ik dat zeker waarderen. Maar die dingen zijn minder belangrijk. Als ik het geluk zou hebben... als ik zo fortuinlijk zou zijn uit liefde te trouwen, zoals u en moeder... maar dat is niet waarschijnlijk, dat weet ik wel.’ Ik dacht aan mijn broer en Aisling, die samen in een eigen betoverde cirkel dansten. Het was te veel om zoiets ook voor mezelf te verwachten.

‘Het brengt een ongeëvenaarde tevredenheid met zich mee,’ zei Iubdan zacht. ‘En tevens een angst die toeslaat wanneer je er het minst op bedacht bent. Wanneer je zo liefhebt, ben je afhankelijk van de fortuin. Het wordt steeds moeilijker te accepteren wat het noodlot brengt. Tot nu toe hebben we geluk gehad.’

Ik knikte. Ik wist waar hij het over had. Het was iets waarover we niet openlijk spraken; nog niet.

We stonden op en liepen langzaam door de tuinpoort naar buiten en over het pad naar de grote binnenplaats. Een eind verderop zag ik in de beschutting van een hoge sleedoornhaag mijn moeder zitten op een lage stenen muur, een klein, tener figuurtje met een bleek gezicht, omlijst door een massa donkere krullen. Liam stond naast haar met zijn ene gelaarsde voet op de muur terwijl hij met zijn elleboog op zijn knie leunde. Hij legde haar met spaarzame gebaren iets uit. Aan haar andere kant zat Conor, roerloos in zijn witte gewaad, aandachtig te luisteren. We lieten hen met rust.

‘Ik denk dat je zult merken of ik gelijk heb wanneer Eamonn terugkomt,’ zei mijn vader. ‘Hij is zeker een heel geschikte partij voor je zus, of voor jouzelf. Je zou er in de tussentijd tenminste je gedachten over kunnen laten gaan.’

Ik antwoordde niet.

‘Je moet begrijpen dat ik je nooit een beslissing zou afdwingen, Liadan, en je moeder ook niet. Wanneer je een echtgenoot neemt,

zul je hem zelf kiezen. Wij willen je alleen vragen erover na te denken, je erop voor te bereiden, en elk aanzoek dat gedaan wordt in overweging te nemen. We weten dat je een verstandige keus zult doen.'

'Maar Liam dan? U weet wat hij zou willen. Het gaat om ons grondgebied en om de sterkte van onze bondgenootschappen.'

'Je bent de dochter van je moeder en van mij, niet van Liam,' zei mijn vader. 'Hij zal al heel tevreden zijn omdat Sean precies de vrouw heeft gekozen die Liam voor hem had gewild. Jouw keuze zal je eigen keuze zijn, kleintje.'

Ik kreeg op dat moment een heel vreemd gevoel. Het was net alsof een onhoorbare stem fluisterde: *deze woorden zullen hem later door het hoofd komen spoken*. Een koud, donker gevoel. Het was in een oogwenk voorbij en toen ik naar vader keek, was zijn gezicht kalm en rustig. Wat het ook was, hij had het niet gehoord.

De druïden bleven een aantal dagen op Zeven Wateren. Conor voerde lange gesprekken met zijn zuster en zijn broer, en soms zag ik hem ook alleen met mijn moeder en stonden ze of zaten ze bij elkaar zonder iets te zeggen. Dan communiceerden ze stilzwijgend met de taal van de geest en was het niet duidelijk wat ertussen hen voorviel. Zo had ze vroeger gesproken met Finbar, de broer die haar het naast aan het hart lag. Hij was na jaren van afwezigheid teruggekomen met een zwanenvleugel in plaats van een arm en met een geest die niet helemaal in orde was. Zij had met hem net zo'n band gehad als ik met Sean. Ik kende het verdriet en de vreugde van mijn broer zonder woorden nodig te hebben. Hoe ver hij ook weg was, ik kon hem altijd bereiken met een boodschap die niemand ooit zou horen behalve hij. Daarom begreep ik hoe het voor mijn moeder, voor Sorcha, moest zijn om die ander verloren te hebben, degene die zo dicht bij haar was dat hij bijna een deel was van haarzelf. Want, zo luidde het verhaal, Finbar kon nooit meer helemaal een mens worden. Toen hij terugkwam, was er een deel van hem dat nog wild was, afgestemd op de behoeften en instincten van een wezen van de wijde hemel en de bodemloze diepte. En daarom was hij gewoon op een nacht naar de oever van het meer gelopen en doorgelopen, de koude omhelzing van het water in. Zijn lichaam was nooit gevonden,

maar het leed geen twijfel, zeiden de mensen, dat hij die nacht was verdronken. Want hoe zou zo'n wezen nou kunnen zwemmen, met de rechterarm van een jongeman en aan de linkerkant een zich spreidende, witgevederde vleugel?

Ik begreep het verdriet van mijn moeder, de lege plek die ze ook na al die tijd nog vanbinnen moest voelen, al sprak ze nooit over deze dingen, zelfs niet met Iubdan. Maar ik was ervan overtuigd dat ze haar verdriet met Conor deelde tijdens die lange perioden dat ze samen zwegen. Ik vermoedde dat ze hun gave gebruikten om elkaar kracht te geven, alsof hun verdriet iets gemakkelijker te dragen werd door het met elkaar te delen.

Wanneer het werk van de dag gedaan was, kwam het hele huishouden altijd bijeen voor het avondmaal, en na het eten werd er gezongen en gedronken en werden er verhalen verteld. Onze familie stond bekend om haar getalenteerde verhalenvertellers, een gave die in de wijde omtrek bekend was en gewaardeerd werd. Mijn moeder was de beste van ons allemaal; zij wist de woorden zo te hanteren dat ze je een tijdlang deze wereld kon doen vergeten en je meevoerde in een andere. Maar de anderen wisten ook aardig weg met woorden. Conor was een fantastische verhalenverteller. Zelfs Liam droeg af en toe een of ander heldenverhaal bij, vol met precieze beschrijvingen van veldslagen en technische bijzonderheden van het gewapende en het ongewapende gevecht. Deze verhalen hadden een enthousiaste aanhang bij de mannen. Iubdan vertelde nooit een verhaal, zoals ik al zei, maar hij luisterde aandachtig. Daardoor werden de mensen er weer aan herinnerd dat hij een Brit was, maar hij werd toch gerespecteerd om zijn rechtvaardigheid, zijn edelmoedigheid en bovenal omdat hij hard kon werken, en dus namen ze hem zijn afkomst niet kwalijk.

Maar op de avond van Imbolc was het geen lid van ons huishouden dat het verhaal vertelde. Mijn moeder werd gevraagd een verhaal te vertellen, maar ze excuseerde zich.

‘Met zulk geleerd gezelschap in ons midden,’ zei ze vriendelijk, ‘moet ik vanavond beleefd weigeren. Conor, we weten hoe goed jouw slag voor zo'n taak berekend is. Misschien wil jij ons plezieren met een verhaal voor Brighidsdag?’

Toen ik naar haar keek, vond ik dat ze er nog steeds vermoeid

uitzag, met een vage schaduw om de lichtende groene ogen. Ze was altijd bleek, maar vanavond had haar huid iets doorschijnends dat me een ongerust gevoel gaf. Ze zat naast Iubdan op een houten bank en haar kleine hand was opgeslokt door zijn grote hand. Zijn andere arm lag om haar schouders en ze zat tegen hem aangeleund. Weer kwamen de woorden tot me: *laat hen dit behouden*, en ik kromp ineen. Ik zei streng tegen mezelf dat ik met deze onzin moest ophouden. Wat dacht ik dat ik was, een zieneres soms? Eerder gewoon een meisje met een aanval van zwaar-moedigheid.

‘Dank je,’ zei Conor ernstig, maar hij stond niet op. In plaats daarvan keek hij naar de andere kant van de zaal en gaf een haast onmerkbaar knikje. En dus was het de jonge druïde, degene die de vorige avond de toorts had gedragen om onze haardvuren opnieuw aan te steken, die naar voren kwam en zich gereedmaakte om ons te onderhouden. Hij was beslist een goedgebouwde jonge kerel, lang en recht van rug, zoals een druïde betaamde. Zijn krullende haar was niet zo vurig rood als dat van mijn vader en Niamh, maar had een diepere tint, de kleur in de kern van een winterse zonsondergang. En zijn ogen waren donker, zo donker als rijpe moerbeien, en de uitdrukking erin was moeilijk te lezen. Hij had een kloofje in zijn kin en twee ondeugende kuiltjes in zijn wangen, als hij ze toestond zichtbaar te worden. Het is maar goed, dacht ik, dat hij tot de broederschap behoort. Anders zou de helft van de jonge meisjes van Zeven Wateren om hem vechten. Ik heb zo’n gevoel dat hij dat wel leuk zou vinden.

‘Welk verhaal is beter geschikt voor Imbolc,’ begon de jonge druïde, ‘dan dat van Aengus Óg en de schone Caer Iborneith? Een verhaal over liefde, en mysterie, en transformatie. Als u het goedvindt, zal ik vanavond dit verhaal vertellen.’

Ik had verwacht dat hij misschien zenuwachtig zou zijn, maar zijn stem was krachtig en vast. Ik nam aan dat dat te danken was aan lange jaren van afzondering en studie. Het duurt lange tijd om te leren wat een druïde moet weten, en er zijn geen boeken om je te helpen. Vanuit mijn ooghoek zag ik dat Liam naar Sorcha keek met een ietwat gefronst voorhoofd en een vraag in zijn ogen. Ze knikte even, als om te zeggen: het geeft niet, laat hem maar doorgaan. Want dit verhaal was een verhaal dat wij hier op Zeven Wa-

teren niet vertelden. Het kwam te dichtbij. Ik vermoedde dat deze jongeman weinig van onze geschiedenis af wist, anders zou hij het nooit gekozen hebben. Conor had vast niet geweten dat hij dit van plan was, anders zou hij hem tactvol hebben aangeraden een ander verhaal te nemen. Maar Conor zat rustig naast zijn zuster en scheen zich er niet aan te storen.

‘Zelfs een zoon van Túatha Dé Danann,’ begon de jongeman, ‘kan ziek worden van liefde. Zo gebeurde het met Aengus. Hij was jong, sterk en knap en had al een zekere naam als krijger, dus zou men niet verwachten dat hij zo gemakkelijk door de knieën zou gaan. Maar toen hij op een middag op de hertenjacht was, werd hij plotseling bevangen door een diepe vermoeidheid en hij legde zich te slapen op het gras in de schaduw van een groep taxusbomen. Hij viel onmiddellijk in slaap en in zijn slaap droomde hij. O, wat droomde hij. In zijn droom verscheen zij: een vrouw zo schoon dat de sterren aan de hemel bij haar verbleekten. Een vrouw van hartverscheurende schoonheid. Hij zag haar blootsvoets lopen langs een verre kust, lang en recht van gestalte, met borsten die zich zo blank als maanlicht op sneeuw welfden boven de donkere plooien van haar jurk, met haar dat glansde als licht op beukenblad in de herfst, als het stralende rood-goud van gepolijst koper. Hij zag haar bewegingen, de lieflijke bekoorlijkheid van haar lichaam, en toen hij wakker werd, wist hij dat hij haar moest hebben, anders zou hij sterven.’

Dit klonk volgens mij veel te persoonlijk. Maar toen ik om me heen keek terwijl de verteller adem schepte, leek het alsof ik de enige was die de vorm van zijn woorden had opgemerkt. Ik en nog iemand. Sean stond naast Aisling bij het raam, en zij schenen even aandachtig te luisteren als ik, maar ik wist dat hun gedachten bij elkaar waren en dat al hun aandacht in beslag werd genomen door de manier waarop zijn hand losjes om haar middel rustte en de manier waarop haar vingers zacht zijn mouw beroerden. Iubdan keek naar de jonge druïde, maar zijn blik stond afwezig; mijn moeder had haar hoofd tegen zijn schouder gelegd en haar ogen waren gesloten. Conor zag er kalm uit, Liam afstandelijk. De rest van het huishouden luisterde beleefd. Alleen mijn zus Niamh zat als gehyponotiseerd op het puntje van haar stoel, met een diepe bloos op haar wangen, en haar mooie blauwe

ogen straalden geboeid. Het verhaal was voor haar bestemd, dat was wel zeker; was ik de enige die dit kon zien? Het was haast alsof hij het vermogen bezat onze reacties met zijn woorden te sturen.

‘Op deze wijze leed Aengus een jaar en een dag,’ vervolgde de jongeling. ‘Elke nacht verscheen zij hem in visioenen, soms vlak naast zijn sponde, haar lieflijke lichaam gekleed in ragdunne witte stof. Ze was zo dichtbij dat het leek alsof hij haar met zijn hand kon aanraken. Hij verbeeldde zich, wanneer ze zich over hem heen boog, dat hij haar lange haren langs zijn naakte lichaam voelde strijken. Maar als hij zijn hand uitstak, was ze in een oogwenk verdwenen. Hij werd verteerd door verlangen naar haar, zozeer dat hij koorts kreeg en zijn vader, de Dagda, vreesde voor zijn leven, of in elk geval voor zijn verstand. Wie was zij? Bestond het meisje werkelijk of was het een wezen dat uit de diepten van Aengus’ geest werd opgeroepen en dat in het leven nooit de zijne kon zijn?’

Aengus was stervende; zijn lichaam brandde, zijn hart sloeg als een strijdtrom, zijn ogen brandden koortsig. Daarom riep de Dagda de hulp van de koning van Munster in. Ze zochten in het oosten en ze zochten in het westen, en langs alle wegen en weggetjes van Erin, en uiteindelijk kwamen ze de naam van het meisje te weten. Ze heette Caer Ibormeith en ze was de dochter van Eathal, een heer van de Túatha Dé, die ergens in de Andere Wereld leefde in de provincie Connacht.

Toen ze dit nieuws aan Aengus vertelden, stond hij van zijn ziekbed op en vertrok om haar te gaan zoeken. Hij maakte de lange reis naar de plek die Drakenmuil wordt genoemd. Op de verre oever van dit meer had hij voor het eerst zijn geliefde gezien. Daar wachtte hij drie dagen en drie nachten, zonder te eten of te drinken, en ten slotte kwam ze, blootsvoets lopend over het zand zoals hij haar in zijn visioen had gezien. Haar lange haren werden om haar heen geblazen door de wind die over het meer kwam, als slangen van levend vuur. Zijn begeerte dreigde hem te overmeesteren, maar het lukte hem haar beleefd tegemoet te gaan, en hij stelde zichzelf voor met zoveel kalmte als hij kon opbrengen.

Het meisje, Caer Ibormeith, droeg een zilveren halsband om haar hals, en nu zag hij dat ze met een ketting verbonden was met een

ander meisje, en dat weer aan een ander, en langs het strand liepen zo driemaal vijftig jonge vrouwen, ieder met de volgende verbonden door middel van gesmede zilveren kettingen. Maar toen Aengus Caer vroeg de zijne te zijn, toen hij zijn verlangen naar haar uitsprak, verdween ze even geluidloos als ze gekomen was, en met haar alle meisjes. En van hen allen was zij de grootste en de mooiste. Zij was waarlijk de vrouw van zijn hart.’

Hij zweeg even, maar keek niet één keer in de richting van Niamh, die daar zat als een mooi standbeeld, met een blik van verwondering in haar diepblauwe ogen. Ik had haar nog nooit zo lang stil zien zitten.

‘Hierna ging de Dagda naar de vader van Caer, die in Connacht woonde, en hij wenste de waarheid te weten. Hoe kon zijn zoon Aengus deze vrouw veroveren, want zonder haar zou hij zeker niet kunnen leven? Hoe was zo’n vreemd wezen te krijgen? Eathal wilde aanvankelijk zijn medewerking niet verlenen; later werd hij zodanig onder druk gezet dat hij niet kon weigeren. De schone Caer, zei haar vader, had ervoor gekozen elk tweede jaar als zwaan te leven. Vanaf Samhain zou ze haar vogelgedaante weer aannemen, en op de dag dat ze van gedaante veranderde, moest Aengus haar tot zich nemen, want op dat moment was ze het kwetsbaarst. Maar hij moest voorbereid zijn, waarschuwde Eathal. Om haar te veroveren zou hij een prijs moeten betalen.

Het gebeurde zoals Eathal had gezegd. Op de vooravond van Samhain reisde Aengus terug naar de Drakenmuil, en daar zag hij op het strand driemaal vijftig prachtige zwanen, elk met een halsband van gesmeed zilver. Driemaal vijftig plus één, want hij wist dat de zwaan met de fierste pluimage en de langste, sierlijkste hals zijn mooie Caer Ibormeith was. Aengus ging naar haar toe en viel voor haar op zijn knieën, en zij legde haar hals over zijn schouder en hief haar brede vleugels. Op dat moment voelde hij dat hij veranderde. Een rilling voer door zijn lichaam, van de punten van zijn tenen tot aan het haar op zijn hoofd, van zijn pink tot zijn kloppend hart. En toen zag hij zijn huid veranderen en glanzen, en uit zijn armen zag hij sneeuw witte veren groeien, en zijn gezichtsvermogen werd helder en verziend, en hij wist dat hij nu ook een zwaan was.

Ze vlogen driemaal om het meer, zingend van vreugde, en die zang

was zo lieflijk dat mijlen in de omtrek allen erdoor in vredige slaap werden gesust. Daarna keerden Caer Iborneith en Aengus terug naar huis, en of ze in de gedaante van man en vrouw of als twee zwanen gingen, is uit de verhalen niet duidelijk. Maar ze zeggen wel dat als je op Samhainavond naar Loch Béal Dragan reist en bij avondschemer heel stil op het strand gaat staan, je het geluid van hun roepende stemmen kunt horen, ver in het donker boven het meer. Wanneer je dat lied eenmaal hebt gehoord, zul je het nooit vergeten, zolang je leeft.’

Het stilzwijgen dat volgde, was een teken van respect dat alleen aan de beste verhalenvertellers werd gegund. Hij had zijn verhaal zeker kundig verteld, bijna even goed als iemand van onze eigen familie het had kunnen doen. Ik keek niet naar Niamh. Ik hoopte maar dat haar rode wangen geen ongewenste aandacht zouden trekken. Uiteindelijk was het mijn moeder die iets zei.

‘Kom naar voren, jongeman,’ zei ze zacht, en ze stond op, maar haar hand lag nog steeds in die van mijn vader. De jonge druïde deed een paar stappen naar voren, met een iets bleker gezicht dan zo-even. Misschien was dit, ook al deed hij zich zelfverzekerd voor, toch een beproeving voor hem geweest. Hij was er jong genoeg voor, amper twintig, dacht ik.

‘Je vertelt je verhaal met geestdrift en verbeeldingskracht. Dank je voor de aangename avond die je ons hebt bereid.’ Ze lachte hem vriendelijk toe, maar ik zag dat ze Iubdans vingers achter haar rug stevig vasthield, als om er steun aan te hebben.

De jongeman boog even het hoofd. ‘Dank u, vrouwe. Ik stel het zeer op prijs lof te ontvangen van een zo befaamd verhalenverteller als u. Ik dank mijn vertelkunst aan de best denkbare leraar.’ Hij keek even naar Conor.

‘Hoe is je naam, jongen?’ Dit was Liam, vanaf de andere kant van de zaal, waar hij temidden van zijn mannen zat. De jongen wendde zich tot hem.

‘Ciarán, heer.’

Liam knikte. ‘Je bent welkom in mijn huis, Ciarán, altijd wanneer het mijn broer belieft je hierheen mee te nemen. Wij hechten grote waarde aan onze verhalen en onze muziek, die ooit nagenoeg verdwenen waren uit deze zalen. En ook de hele broederschap en zusterschap die ons vanavond, op Brighidsavond, met hun gezels-

schap verblijden, zijn altijd van harte welkom. En nu, wie wil er op harp of fluit spelen, of voor ons een mooi lied zingen over gewonnen en verloren veldslagen?’

Ik had de indruk dat mijn oom, als meesterlijk tacticus, hen met opzet op veiliger terrein bracht. De jongeman Ciarán werd weer opgenomen in de groep mensen in grijze gewaden die rustig in een hoek bij elkaar zaten. En met het rondgeven van kruiken mede en het opklinken van fluiten en vedel werd de avond in volmaakte harmonie voortgezet.

Na een poos zei ik tegen mezelf dat ik niet zo raar moest doen. Mijn verbeelding was met me op de loop gegaan, meer was het niet. Het was heel natuurlijk dat Niamh koketteerde, ze deed dat zonder erbij na te denken. Ze bedoelde er niets mee. Nu zat ze te lachen en grappen te maken met een stel jonge krijgers van Liam. En wat dat verhaal aanging, het was niet ongebruikelijk om de beschrijving van een held, of van een vrouwe, te baseren op iemand die je kende. Een jongen die was opgegroeid in de heilige bossen, ver van de zalen waar heer en hoofdman zetelden, zou natuurlijk weinig hebben om op af te gaan wanneer hij over een weergaloze schoonheid moest spreken. Dan was het dus niet vreemd dat hij de mooie dochter des huizes als voorbeeld nam. Heel onschuldig. Ik was dom. De druïden zouden teruggaan naar hun woud en Eamonn zou hier terugkomen en met Niamh trouwen, en alles zou zijn zoals het hoorde te zijn. Zoals het onafwendbaar moest zijn. Ik had mezelf bijna overtuigd toen het tegen middernacht liep en we ons gereedmaakten om ons terug te trekken en naar bed te gaan. Bijna. Toen ik met de kaars in mijn hand bij de trap aankwam, keek ik toevallig de zaal in en keek recht in de ogen van mijn oom Conor. Hij stond stil temidden van een groep mensen die praatten en lachten en hun kaars aanstaken aan de lamp. Hij stond zo stil dat hij van steen had kunnen zijn, behalve zijn ogen.

Onthoud dit, Liadan. Het ontvouwt zich zoals het moet gaan. Volg je weg met moed. Dat is het enige wat we kunnen doen.

Maar – maar...

Hij was al doorgelopen en ik kon zijn gedachten niet meer opvangen. Maar ik zag dat Sean zijn hoofd plotseling in mijn richting draaide, omdat hij mijn verwarring voelde zonder het te be-

grijpen. Het was te veel. Naamloze gevoelens van het kwade; plotselinge rillingen; cryptische waarschuwingen van de geest. Ik had behoefte aan mijn stille kamer, aan een slok water, aan een goede nachtrust. Eenvoudige, veilige dingen. Ik greep mijn blaker stevig vast, nam mijn rokken op en liep de trap op om naar bed te gaan.